

Turun Sanomat / alio

Merja Anis ja Max Karukivi

LASTENSUOJELUN JA NUORISOPSYKIATRIAN YHTEISTYÖHÖN HAETAAN KEINOJA TUTKIMUKSELLA

Nuorten mielenterveys- ja lastensuojelupalveluiden tarve on ollut runsaasti esillä ajankohtaisessa keskustelussa. Osalla nuorista ja heidän perheistään on sellaisia tuen tarpeita, joihin nykyinen palvelujärjestelmä ei ole kyennyt tarkoituksenmukaisesti vastaamaan. Varhaisen tuen palvelut ja peruspalvelut eivät aina riitä tai kykene auttamaan kasautuneissa ongelmissa.

Lastensuojelu ja nuorisopsykiatria tarjoavat vaativinta tukea ja hoitoa, mutta ne ovat myös ruuhkautuneet asiakasmäärien jatkuvasti kasvaessa. Monitahoisten ja vaikeiden ongelmavytyhtien ratkaisussa on myös tärkeää, että eri ammattialat, kuten lastensuojelun sosiaalityö ja nuorisopsykiatria toimivat hyvin yhteistyössä. Kasautuneiden vaikeuksien keskellä kamppailevia perheitä ja nuoria ohjataan kuitenkin usein palvelusta toiseen ja kukin palvelu keskittyy reagoimaan yksittäisiin ongelmiin sen sijaan, että asiakkaiden asioita hoidettaisiin kokonaisuutena.

Lastensuojelun keinot, kuten sijoitus kodin ulkopuolelle, eivät aina ole riittäviä. Osa nuorista ohjataan nuorisopsykiatriseen hoitoon, mutta sielläkin mahdollisuudet ovat usein rajalliset, jos nuori ei sitoudu hoitoon. Kun sekä lastensuojelun että nuorisopsykiatrian keinot nuorten auttamisessa ovat riittämättömiä, toivotaan usein toisen alan yhteistyökumppanilta löytyvän parempia menetelmiä. Mitä monimutkaisempi nuoren tilanne on, sitä vaikeampaa ammattilaisten on myös saavuttaa yhteisymmärrys siitä, mikä olisi nuorelle parasta tukea tai hoitoa.

Nuorten avun saantia vaikeuttavia ja paljon kustannuksia aiheuttavia palvelujärjestelmän ongelmia on tunnistettu sekä kansainvälisessä että suomalaisessa tutkimuksessa. Nuorten yhteen kietoutuneet ongelmat kasvattavat työn vaativuutta ja edellyttävät monialaista yhteistyötä. Jotta näiden nuorten tarpeisiin kyettäisiin vastaamaan oikealla tavalla, esimerkiksi viemällä erikoissairaanhoidon menetelmäosaamista lastensuojelun sijaishuoltoon sekä kehittämällä toimivampia yhteistoiminnan muotoja, tarvitaan nykyistä tarkempi kuva sekä lastensuojelun että nuorisopsykiatrian asiakkaina olevista nuorista. Tutkimustietoa on vasta vähän.

Olemme Turun yliopistossa käynnistäneet yhteisen tutkimushankkeen, johon saimme Sosiaali- ja terveysministeriöltä sosiaalityön tutkimuksen valtionavustuksen vuosille 2021–2022. LANUPS-tutkimushanke, jossa tutkimme lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian yhteisasiakkaita, on askel kohti yhteistä ymmärrystä ongelmien taustoista ja tarvittavista kehittämistoimista. Tavoitteenamme on yhdessä tuottaa monitasoista tietoa yhteisasiakkaista. Tutkimme yhteisasiakkuuksia rekisteri- ja asiakirja-aineistoista, haastattelemme nuoria ja ammattilaisia heidän kokemuksistaan ja haemme tietoa kansainvälisen, systemaattisen kirjallisuuskatsauksen keinoin. Turun yliopiston Sote-akatemia ylläpitää hankkeen verkkosivuja.

Toteutamme tutkimuksen yhdessä Itä-Suomen yliopiston ja Turun ammattikorkeakoulun kanssa, ja hankkeemme yhteistyökumppaneina on kuntien ja kokemusasiantuntijajärjestöjen kehittämistoimijoita. Yhdessä heidän kanssaan voidaan tutkimustulosten pohjalta kehittää lastensuojelun ja vaativan sijaishuollon sosiaalityön sekä nuorisopsykiatrian yhteistyötä. Tutkimustulosten pohjalta tehdään oppimateriaaleja ammattilaisten koulutukseen.

Olemme Turun yliopistossa ottaneet myös askeleita sosiaalityön ja nuorisopsykiatrian alojen yhteiselle koulutukselle. Järjestimme lapsi-, nuoriso- ja perhesosiaalityöhön ja nuorisopsykiatriaan erikoistuville opiskelijoille yhteiset opintopäivät keväällä 2021. Päivien aikana keskusteltiin yhteistyön haasteista ja edellytyksistä sekä ratkottiin yhdessä kuvitteellisia asiakastapauksia. Erikoistuvilta sosiaalityöntekijöiltä ja lääkäreiltä saatu palaute, kuten myös meidän opettajien kokemukset, olivat erittäin positiivisia ja lupaavia. Tarkoituksemme on jatkaa yhteisten opintojaksojen toteutusta ja hyödyntää siinä LANUPS-tutkimusta, sillä monialaisen yhteistyön valmiudet on tärkeää omaksua jo koulutuksessa.

Merja Anis on sosiaalityön professori ja Max Karukivi nuorisopsykiatrian apulaisprofessori Turun yliopistossa.